

Protocol Schorsen en verwijderen

Protocol Schorsen en verwijderen

GMR: We stemmen in met het protocol Schorsen en verwijderen. Datum 1-4-2026

CvB: Het protocol Schorsen en verwijderen is vastgesteld. Datum 2-4-2026

Angelique de Vries

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
Inleiding en uitgangspunten	2
1. Overzicht van wettelijke verwijzingen en bronnen	3
2. Wettelijk kader	4
3. Begripsbepalingen	5
5. Overzicht stappen voor ouders en verzorgers.....	8
5.1 Pedagogisch en preventief voortraject	9
5.2 Schorsing	11
5.3 Verwijdering	11
6. Rol- en verantwoordelijkheidsverdeling bij schorsing en verwijdering.....	12

Inleiding en uitgangspunten

Dit protocol beschrijft hoe Fedra en de scholen omgaan met situaties waarin schorsing of verwijdering van een leerling aan de orde kan zijn. Het protocol biedt een duidelijk en zorgvuldig kader voor het handelen van medewerkers en maakt voor ouders/verzorgers inzichtelijk welke stappen worden gezet, welke afwegingen worden gemaakt en welke rechten en plichten gelden.

Schorsing en verwijdering zijn ingrijpende maatregelen. De school zet daarom altijd eerst in op pedagogische en preventieve begeleiding, ondersteuning en overleg. Pas wanneer deze stappen onvoldoende effect hebben, of wanneer de veiligheid, orde of voortgang van het onderwijs onder druk staat, kan een besluit tot schorsing of verwijdering worden overwogen.

Voor medewerkers biedt dit protocol houvast bij het signaleren van zorgelijk, grensoverschrijdend en/of onbegrepen gedrag, het voeren van gesprekken met leerlingen en ouders/verzorgers en het zorgvuldig voorbereiden van besluiten door het bevoegd gezag. Van medewerkers wordt verwacht dat zij handelen binnen de afspraken en stappen die in dit protocol zijn vastgelegd.

Voor ouders/verzorgers geeft dit protocol duidelijkheid over wat zij kunnen verwachten wanneer hun kind te maken krijgt met een schorsing of wanneer de school bespreekt dat voortzetting van het onderwijs onder druk staat. Het protocol laat zien hoe ouders/verzorgers en leerlingen worden betrokken, hoe besluiten tot stand komen en hoe hierover wordt gecommuniceerd.

Het doel van dit protocol is om transparantie, zorgvuldigheid en rechtszekerheid te bieden, met oog voor het belang van de leerling, de school en alle betrokkenen.

1. Overzicht van wettelijke verwijzingen en bronnen

Wetgeving (landelijk kader)

1.1 Wet op het primair onderwijs (WPO)

- Artikel 40 WPO Algemene bepalingen over toelating en beëindiging van de inschrijving van leerlingen.
- Artikel 40c WPO Schorsing van leerlingen.
- Artikel 40, elfde lid, WPO Verwijdering van leerlingen.
- Artikel 40, dertiende lid, WPO Besluiten tot verwijdering zijn besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht.
- Artikel 63 WPO Bezwaar en beroep tegen besluiten van het bevoegd gezag inzake toelating, schorsing en verwijdering van leerlingen.

1.2 Wet passend onderwijs

- Artikel 17a WPO Zorgplicht van schoolbesturen om voor iedere leerling een passende onderwijsplek te realiseren.

1.3 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

- Artikel 5 AVG Beginselen voor verwerking van persoonsgegevens, waaronder doelbinding en dataminimalisatie.
- Artikel 6 AVG Rechtsgrond voor verwerking van persoonsgegevens in het kader van leerlingdossiers en besluitvorming.

2. Wettelijk kader

Het handelen rondom schorsing en verwijdering van leerlingen in het primair onderwijs is vastgelegd in de Wet op het primair onderwijs (WPO). Deze wet bepaalt onder welke voorwaarden een school en het bevoegd gezag maatregelen mogen nemen en welke procedurele waarborgen daarbij in acht moeten worden genomen.

Artikel 40c WPO heeft betrekking op schorsing van leerlingen. Dit artikel bepaalt dat het bevoegd gezag een leerling kan schorsen voor een periode van ten hoogste vijf schooldagen. Schorsing is bedoeld als een tijdelijke maatregel en mag uitsluitend worden toegepast wanneer dit noodzakelijk is in het belang van de orde, rust of veiligheid op school. Het besluit tot schorsing moet zorgvuldig worden voorbereid en schriftelijk worden vastgelegd. Als de schorsing langer duurt dan één schooldag, stelt het bevoegd gezag de Inspectie van het Onderwijs hiervan in kennis.

Artikel 40, elfde lid, WPO regelt de verwijdering van leerlingen. Op grond van dit artikel mag verwijdering pas plaatsvinden nadat het bevoegd gezag zich aantoonbaar heeft ingespannen om voor de leerling een andere school te vinden die bereid is de leerling toe te laten. Deze verplichting vloeit voort uit de zorgplicht voor onderwijs. Voordat een definitief besluit wordt genomen, worden de ouders of verzorgers gehoord en krijgen zij de gelegenheid hun zienswijze kenbaar te maken.

Artikel 40, dertiende lid, WPO bepaalt dat het besluit tot verwijdering een besluit is in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Dit betekent dat het besluit deugdelijk gemotiveerd moet zijn en schriftelijk aan ouders of verzorgers moet worden meegedeeld, met vermelding van de mogelijkheid om bezwaar te maken.

Artikel 63 WPO bevat aanvullende bepalingen over besluiten van het bevoegd gezag met betrekking tot de toelating, schorsing en verwijdering van leerlingen. Dit artikel regelt onder meer dat tegen dergelijke besluiten bezwaar kan worden gemaakt en dat het bevoegd gezag verplicht is een zorgvuldige procedure te volgen.

Naast de WPO zijn de bepalingen uit de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Deze wet stelt eisen aan zorgvuldigheid, hoor en wederhoor, motivering en rechtsbescherming.

3. Begripsbepalingen

Onder schorsing wordt verstaan: een tijdelijke maatregel waarbij een leerling voor een bepaalde periode de toegang tot de school wordt ontzegd, terwijl de inschrijving op de school in stand blijft.

Onder verwijdering wordt verstaan: het definitief beëindigen van de inschrijving van een leerling op de school, nadat aan de wettelijke voorwaarden is voldaan.

Het bevoegd gezag is het schoolbestuur dat verantwoordelijk is voor het nemen van besluiten over schorsing en verwijdering.

Pedagogisch en preventief voortraject

Voordat wordt overgegaan tot schorsing of verwijdering, doorloopt de school een pedagogisch en preventief traject. Dit traject is gericht op het voorkomen van ingrijpende maatregelen en het bieden van passende ondersteuning aan de leerling. De school beschrijft welke signalen zijn waargenomen, welke gesprekken zijn gevoerd met de leerling en met de ouders/verzorgers en welke ondersteuningsmaatregelen zijn ingezet.

Daarbij kan gebruik worden gemaakt van interne expertise, zoals de zorgcoördinator, kwaliteitscoördinator en/of het zorgteam en externe ondersteuning via het samenwerkingsverband passend onderwijs IJmond. De school legt vast wat het effect is geweest van deze interventies en waarom deze onvoldoende hebben geleid tot verbetering.

Zorgvuldige besluitvorming

Wanneer het preventieve traject niet tot het gewenste resultaat leidt, bereidt de school de besluitvorming zorgvuldig voor. Dit betekent dat feiten en omstandigheden objectief worden vastgelegd en dat alternatieven zijn onderzocht. De school motiveert waarom schorsing of verwijdering noodzakelijk wordt geacht en waarom minder ingrijpende maatregelen niet toereikend zijn.

Onderscheid tussen pedagogische maatregelen en schorsing

De school kan, voordat sprake is van een formele schorsing, pedagogische en ordemaatregelen inzetten die gericht zijn op het herstellen van rust, veiligheid en structuur binnen de school. Deze maatregelen vinden plaats binnen de school en leiden niet tot uitsluiting van onderwijs.

Schorsing van leerlingen

Schorsing is een tijdelijke maatregel die kan worden ingezet wanneer sprake is van ernstig gedrag of een acute verstoring van de orde en veiligheid binnen de school. De schorsing is bedoeld om rust te creëren en om ruimte te bieden voor overleg en verdere afweging.

Het besluit tot schorsing wordt genomen door het bevoegd gezag, waarbij de directeur namens het bestuur kan handelen. Ouders/verzorgers worden voorafgaand aan of direct na het besluit geïnformeerd over de reden van de schorsing, de duur en de gevolgen voor het onderwijs. De schorsing wordt schriftelijk vastgelegd en bedraagt maximaal vijf schooldagen per besluit.

Tijdens de schorsing blijft de school verantwoordelijk voor het aanbieden van onderwijs, voor zover dit redelijkerwijs mogelijk is.

Het is mogelijk om een tweede schorsing in te zetten. Het proces tot schorsen wordt dan nogmaals gevolgd aangevuld met informatie over de eerste schorsing.

Verwijdering van leerlingen

Verwijdering is een ingrijpende maatregel die alleen wordt toegepast wanneer voortzetting van het onderwijs op de school niet langer verantwoord of mogelijk is. Het bevoegd gezag neemt dit besluit pas nadat zorgvuldig is onderzocht of een andere school bereid is de leerling toe te laten.

Voordat het besluit wordt genomen, worden de ouders/verzorgers in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven. Het besluit tot verwijdering wordt schriftelijk gemotiveerd en bevat informatie over de vervolgstappen en de overdracht naar de nieuwe school.

Onderwijscontinuïteit en zorgplicht

De school en het bestuur dragen zorg voor continuïteit van onderwijs. Dit betekent dat een leerling niet zonder onderwijs komt te zitten en dat de zorgplicht, zoals vastgelegd in de WPO en passend onderwijs, wordt nageleefd.

Dossiervorming en privacy

Gedurende het gehele traject worden relevante gegevens zorgvuldig vastgelegd in een leerlingdossier (Parnassys). Hierbij wordt rekening gehouden met de geldende regels voor privacy en gegevensbescherming.

Communicatie met ouders/verzorgers

De school communiceert tijdig, duidelijk en schriftelijk met ouders/verzorgers over besluiten en over het verloop van het traject. In de communicatie wordt toegelicht welke stappen zijn genomen en welke mogelijkheden ouders hebben om vragen te stellen of bezwaar te maken.

Bezwaar, beroep en klachten

Ouders/verzorgers kunnen tegen een besluit tot schorsing of verwijdering bezwaar maken bij het bevoegd gezag. Daarnaast kunnen zij gebruikmaken van de klachtenregeling van het bestuur. De klachtenregeling staat op de website van Stichting Fedra.

5. Overzicht stappen voor ouders en verzorgers

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de stappen die een school en het bevoegd gezag doorgaans zetten bij pedagogisch en het preventief voortraject, schorsing en verwijdering. De school kan hiervan alleen gemotiveerd afwijken.

5.1 Pedagogisch en preventief voortraject

Voordat het bevoegd gezag overgaat tot het nemen van een besluit tot schorsing, doorloopt de school een zorgvuldig en aantoonbaar pedagogisch en preventief traject. Dit traject heeft als doel om het gedrag van de leerling bij te sturen, de veiligheid en rust op school te waarborgen en schorsing waar mogelijk te voorkomen.

De school start dit traject zodra sprake is van gedrag dat de voortgang van het onderwijs, het welzijn van de leerling zelf of de veiligheid van andere leerlingen en medewerkers onder druk zet. De school legt dit gedrag vast en bespreekt dit met de leerling en met de ouders of verzorgers.

In dit voortraject zet de school één of meerdere van de volgende stappen:

- De school voert gesprekken met de leerling om inzicht te krijgen in het gedrag en de mogelijke oorzaken daarvan.
- Tijdens het gehele traject houdt de school rekening met de leeftijd, ontwikkeling en belastbaarheid van de leerling. De leerling wordt, passend bij zijn of haar niveau, betrokken bij gesprekken en afspraken.
- De school biedt begeleiding aan de leerling tijdens het voortraject en tijdens een eventuele schorsing.
- De school voert gesprekken met ouders/verzorgers waarin wordt toegelicht welk gedrag wordt waargenomen, waarom dit zorgelijk is en welke verwachtingen de school heeft.
- De school zet pedagogische en didactische ondersteuningsmaatregelen in, zoals extra begeleiding, aanpassing van de leeromgeving of het opstellen van concrete gedragsafspraken.
- De school legt het pedagogisch en preventief voortraject vast in een handelingsplan (Panassys).
- De school betreft interne deskundigheid, zoals de zorgcoördinator of kwaliteitscoördinator, directie of een gedragspecialist.
- Indien nodig schakelt de school externe ondersteuning in, bijvoorbeeld via het samenwerkingsverband passend onderwijs IJmond of andere betrokken instanties (jeugdzorg).

Onderscheid tussen pedagogische maatregelen en schorsing

De school kan, voordat sprake is van een formele schorsing, pedagogische en ordemaatregelen inzetten die gericht zijn op het herstellen van rust, veiligheid en structuur binnen de school. Deze maatregelen vinden plaats binnen de school en leiden niet tot uitsluiting van onderwijs.

Onder deze maatregelen kunnen worden verstaan: een tijdelijke time-out binnen de school, het tijdelijk plaatsen van de leerling in een andere groep of ruimte onder toezicht, het aanpassen van het dagprogramma of het maken van aanvullende gedragsafspraken met de leerling en de ouders of verzorgers.

De school heeft in de schoolgids en/of een kwaliteitskaart vastgelegd welke ordemaatregelen kunnen worden toegepast, met welk doel en voor welke duur. Dit is beleid voor alle leerlingen van de school.

De school evalueert periodiek of de ingezette maatregelen effect hebben. Deze evaluaties worden besproken met de leerling en met de ouders/verzorgers en schriftelijk vastgelegd.

Wanneer uit de evaluatie blijkt dat het gedrag voortduurt of verergert en dat de ingezette maatregelen onvoldoende effect hebben gehad, bespreekt de school met ouders/verzorgers dat schorsing mogelijk wordt overwogen. Hierbij wordt duidelijk toegelicht welke stappen zijn gezet en waarom deze niet hebben geleid tot het gewenste resultaat.

Zorgvuldige besluitvorming

Wanneer het preventieve traject niet tot het gewenste resultaat leidt, bereidt de school de besluitvorming zorgvuldig voor. Dit betekent dat feiten en omstandigheden objectief worden vastgelegd (Parnassys) en dat alternatieven zijn onderzocht. De school motiveert waarom schorsing of verwijdering noodzakelijk wordt geacht en waarom minder ingrijpende maatregelen niet toereikend zijn.

Hoor en wederhoor voorafgaand aan schorsing

Voordat het bevoegd gezag een besluit tot schorsing neemt, worden de leerling en de ouders/verzorgers in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze te geven. Dit geldt ook wanneer sprake is van ernstig gedrag, voor zover de omstandigheden dit toelaten.

De school betreft de reactie van de leerling en de ouders/verzorgers bij de besluitvorming en legt de reactie van leerling en ouders/verzorgers vast in het dossier.

Verkorting van het voortraject bij acute situaties

In situaties waarin sprake is van een directe bedreiging van de veiligheid van leerlingen of personeel, of wanneer de orde op school ernstig wordt verstoord, kan het bevoegd gezag besluiten het pedagogisch en preventief voortraject te verkorten.

In dergelijke situaties kan een schorsing noodzakelijk zijn zonder dat alle stappen van het voortraject volledig zijn doorlopen. De school motiveert schriftelijk waarom het volgen van het volledige voortraject niet mogelijk of verantwoord was en bespreekt dit zo spoedig mogelijk met de ouders/verzorgers.

5.2 Schorsing

1. De school bespreekt het incident of het gedrag met de leerling en neemt contact op met ouders/verzorgers. De school legt uit wat er is gebeurd en welke maatregel zij overweegt.
2. De school beoordeelt of een schorsing nodig is om de orde, rust of veiligheid te herstellen. Schorsing is tijdelijk en duurt maximaal vijf schooldagen per besluit.
3. Het bevoegd gezag neemt het schorsingsbesluit. De directeur kan dit namens het bestuur doen, als dat zo is vastgelegd.
4. Ouders/verzorgers ontvangen een schriftelijke beslissing met de reden(en), de ingangsdatum, de duur en wat de school tijdens de schorsing doet voor onderwijs en begeleiding.
5. Duurt de schorsing langer dan één dag, dan meldt het bevoegd gezag de schorsing schriftelijk aan de Inspectie van het Onderwijs.
6. De school maakt afspraken met ouders/verzorgers over contactmomenten tijdens de schorsing en over terugkeer naar school, met concrete afspraken om herhaling te voorkomen.

Maximale duur en herhaalde schorsingen

Een schorsing duurt maximaal vijf schooldagen per besluit. Indien sprake is van herhaalde schorsingen, beoordeelt het bevoegd gezag of schorsing nog een passend en effectief middel is.

Herhaalde schorsingen zonder perspectief op verbetering zijn niet wenselijk. In dat geval onderzoekt het bevoegd gezag of aanvullende ondersteuning noodzakelijk is of dat een traject richting verwijdering moet worden voorbereid.

5.3 Verwijdering

1. De school bespreekt met ouders/verzorgers dat voortzetting op de school onder druk staat en welke zorgen of incidenten hieraan ten grondslag liggen. De school legt uit dat verwijdering pas aan de orde is wanneer andere maatregelen onvoldoende zijn gebleken.
2. Het bevoegd gezag bereidt het voornemen tot verwijdering voor, onderbouwt dit met het dossier en hoort de betrokken leerkracht.

3. Ouders/verzorgers krijgen de gelegenheid om te worden gehoord voordat het bevoegd gezag een definitief besluit neemt. Zij kunnen hun zienswijze geven en stukken aanleveren.
4. Het bevoegd gezag spant zich aantoonbaar in om een andere school te vinden die bereid is de leerling toe te laten (zorgplicht). Verwijdering mag niet definitief worden doorgezet voordat een andere school bereid is de leerling toe te laten.
5. Ouders/verzorgers ontvangen een schriftelijk en gemotiveerd besluit, met uitleg over de reden(en), de stappen die zijn gezet om een andere school te vinden, de datum van uitschrijving en de bezwaarprocedure.
6. Ouders/verzorgers kunnen bezwaar maken bij het bevoegd gezag binnen de wettelijke termijn. In bezwaar heroverweegt het bevoegd gezag het besluit.

6. Rol- en verantwoordelijkheidsverdeling bij schorsing en verwijdering

Signalering

Het signaleren van zorgelijk, grensoverschrijdend of onbegrepen gedrag ligt primair bij de leerkracht en bij de onderwijsondersteunend medewerker. Zij registreren (Parnassys) incidenten, gedragingen en signalen die de voortgang van het onderwijs, de veiligheid of het welzijn van betrokkenen onder druk zetten. Deze signalen worden besproken met de directie, de zorgcoördinator of kwaliteitscoördinator.

Voorbereiding en advisering

De zorgcoördinator of kwaliteitscoördinator is verantwoordelijk voor de coördinatie van het vervolg na signalering. De zorgcoördinator of kwaliteitscoördinator beoordeelt de ernst van de situatie, laat feiten verzamelen en zorgt dat het pedagogisch en preventief voortraject wordt gestart of voortgezet. De zorgcoördinator of kwaliteitscoördinator adviseert over passende ondersteuning en vervolgstappen.

Besluitvorming

Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor het nemen van besluiten tot schorsing en verwijdering. De directeur kan namens het bevoegd gezag handelen. Het bevoegd gezag weegt alle beschikbare informatie, waaronder het dossier en de zienswijze van ouders/verzorgers en leerling, voordat een besluit wordt genomen.

Informatievoorziening aan ouders en verzorgers

De school, vertegenwoordigd door de directeur, is verantwoordelijk voor de tijdige en duidelijke informatievoorziening aan ouders/verzorgers. Dit betreft zowel mondelinge toelichting als schriftelijke communicatie over voorgenomen en genomen besluiten, de redenen daarvan, de duur en de gevolgen voor het onderwijs. Schriftelijke besluiten worden namens het bevoegd gezag verzonden.

Contact met de Inspectie van het Onderwijs

Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor het onderhouden van contact met de Inspectie van het Onderwijs. Dit omvat onder meer het melden van schorsingen die langer duren dan één schooldag en het verstrekken van aanvullende informatie als de inspectie hierom vraagt. De uitvoering van deze meldingen kan door de directeur namens het bevoegd gezag worden verzorgd.

Dossiervorming en beheer

De school is verantwoordelijk voor het zorgvuldig opbouwen en beheren van het leerlingdossier gedurende het gehele traject. Het dossier bevat relevante signalen, gespreksverslagen, ondersteuningsmaatregelen, evaluaties en besluiten. De directie ziet toe

op volledigheid en zorgvuldigheid van het dossier. Het bevoegd gezag is eindverantwoordelijk voor de dossiervorming en de naleving van privacywetgeving.

Vaststelling en evaluatie

Dit protocol wordt vastgesteld door het bevoegd gezag en periodiek geëvalueerd om te beoordelen of het nog aansluit bij wetgeving en praktijk.

Vaststelling protocol: 1-4-2026

9 Stappenplan

Schorsen en verwijderen

STAP 2 IN GESPREK

De school bespreekt met de leerling en ouders wat er is gebeurd. De school legt uit waarom het gedrag zorgelijk is en wat er van de leerling wordt verwacht.

STAP 4 EVALUATIE

De school beoordeelt of de ondersteuning heeft geholpen:

➡ Het gedrag is verbeterd: het traject stopt en het onderwijs gaat regulier verder.

➡ Het gedrag is niet verbeterd of verergerd: De school bespreekt mogelijke vervolgstappen.

STAP 6 HOOR EN WEDERHOOR

Voordat een besluit wordt genomen, krijgt het kind en de ouder de gelegenheid om te reageren. Deze reactie wordt meegenomen in de afweging.

STAP 8 TERUGKEER OF VERVOLG

Na de schorsing bespreekt de school met het kind en de ouders hoe de terugkeer verloopt en welke afspraken gelden:

➡ Als de situatie verbetert: De leerling blijft op school met passende ondersteuning.

➡ Als schorsing onvoldoende helpt: het traject richting verwijdering wordt gestart.

STAP 1 SIGNALEREN

De school signaleert gedrag of een situatie die de rust, veiligheid of voortgang van het onderwijs verstoort. Dit kan een eenmalig ernstig incident zijn of grensoverschrijdend gedrag dat vaker voorkomt.

STAP 3 EXTRA ONDERSTEUNING

De school zet extra ondersteuning in, zoals begeleiding, extra afspraken of aanpassing van de aanpak in de klas. Deze stappen worden vastgelegd en besproken met de leerling en ouders.

STAP 5 WAARSCHUWEN

De school geeft aan dat een schorsing kan volgen als het gedrag aanhoudt. De school licht (mondeling of schriftelijk) toe waarom dit nodig kan zijn en welke stappen al zijn gezet.

Bij directe bedreiging van de veiligheid, gaan we direct over naar stap 7.

STAP 7 BESLUIT TOT SCHORSING

De directie neemt een besluit tot schorsing. De ouders ontvangen een officiële brief. Bij een schorsing langer dan één dag meldt de directie dit bij het bevoegd gezag. De directie maakt de melding bij de Inspectie van het Onderwijs.

STAP 9 TRAJECT VERWIJDERING

De school onderzoekt of een andere school bereid is de leerling toe te laten. De school heeft zorgplicht.

